

## **Innowacja pedagogiczna**

**2017/2018**

**„Odpowiedzialni, samodzielni, współpracujący-**

**edukacja wg Koncepcji Planu Daltońskiego**

**w Przedszkolu nr 268 „Słoneczny Promyk”**



*„Jeśli szanujemy dziecko i podążamy za jego możliwościami to może ono zrobić więcej, niż od niego oczekujemy, a wszystko co dziecko potrafi – nauczycielowi zrobić nie wolno”.*

## **SPIS TREŚCI:**

I. Wstęp .....	str. 3
II. Opis, zakres i miejsce innowacji .....	str. 3
III. Motywacja wprowadzenia .....	str. 4
IV. Oczekiwania związane z innowacją (cele ogólne i szczegółowe) .....	str. 4
V. Sposób realizacji .....	str. 6
VI. Ewaluacja .....	str. 12
VII. Bibliografia .....	str. 13

## I. WSTĘP

Podstawowym zadaniem przedszkola jest wsparcie całościowego rozwoju dziecka. Wsparcie to realizowane jest przez proces opieki, wychowania i nauczania- uczenia się, co umożliwia dziecku odkrywanie własnych możliwości i sensu działania. Wiek przedszkolny to okres bardzo istotny do dalszego prawidłowego rozwoju dziecka. Każde dziecko posiada wrodzony potencjał, rozwija się według własnych możliwości i nie zawsze może osiągnąć dojrzałość w danym wieku.

Specyfika pracy z dzieckiem w wieku przedszkolnym polega na odpowiednim doborze form i metod pracy z uwzględnieniem indywidualnych potrzeb oraz dostosowanie ich do poziomu rozwoju dziecka, co pozwala dzieciom na pełne i aktywne uczestnictwo w życiu grupy.

## II. OPIS, ZAKRES I MIEJSCE INNOWACJI

**Autor:** Paulina Dubel, Beata Knyt, Justyna Korycka, Monika Tarka – nauczycielki Przedszkola nr 268 „Słoneczny Promyk”.

**Realizatorzy:** Nauczyciele pracujący w oddziale V „Tygryski” i oddziale VI „Delfinki” w Przedszkolu nr 268 „Słoneczny Promyk”.

**Rodzaj innowacji:** metodyczno – organizacyjna.

**Zakres innowacji ze względu na zasięg:** obejmuje wszystkie dzieci uczęszczające do oddziału V i VI w Przedszkolu nr 268 „Słoneczny Promyk.”

**Warunki realizacji innowacji:** w ramach zajęć.

**Czas trwania:** 1.02.2018 r. – 30.06.2018 r. (możliwość kontynuacji w kolejnych latach)

**Koszty innowacji:**

Innowacja wymaga nakładów finansowych:

- tygodniowa tablica zadań – 559,90 x2
- dni tygodnia – przesuwanka – 49,90 x2
- magnetyczne krążki – 59,90 x 10
- breloczki przezroczyste – 19,90 x5

- dni tygodnia – 65,90 x2
- zegar organizujący czas – 99,90
- sygnalizator – 59,90 x2
- tablica magnetyczna 40x60 – 45,00 x6
- tablica magnetyczna 80x60 – 85,00 x2

### **III. MOTYWACJA WPROWADZENIA**

W edukacji przedszkolnej pojawia się wiele pomysłów na naukę i wychowanie dzieci w wieku przedszkolnym, a przedszkola są zasypywane gotowymi pakietami edukacyjnymi, które za określoną, często wysoką, opłatą mają uczynić edukację atrakcyjną, niepowtarzalną, wyjątkową. Gubiąc się w gąszczu ofert warto sięgnąć do edukacji daltońskiej, istniejącej od prawie dziewięćdziesięciu lat i mającej wielu zwolenników na całym świecie.

Poznając istotę i zasady edukacji daltońskiej stworzonej przez Helen Parkhurst, uświadomiłyśmy sobie, że wiele z zaprezentowanych metod jest powszechnie wykorzystywanych w codziennej pracy z dziećmi np. wyznaczanie dyżurnych, tworzenie tablic obecności, stosowanie pozytywnej motywacji czy organizacja pracy w zespołach. Koncepcja daltońska daje szansę na uzupełnienie i uatrakcyjnienie powszechnie stosowanych praktyk i metod pracy oraz jest świetną alternatywą wspomagającą wychowanie i rozwój współczesnego dziecka.

Wprowadzając koncepcję planu daltońskiego do naszego przedszkola mamy nadzieję, że zgodnie z jej założeniami dzieci będą bardziej samodzielne, odpowiedzialne i współpracujące ze sobą, a my jako nauczyciele z szerokimi z zachwytu oczami stwierdzimy, iż dzieci potrafią o wiele więcej niż to, co powierzamy im do wykonania.

### **IV. OCZEKIWANIA ZWIĄZANE Z INNOWACJĄ**

#### **(CELE OGÓLNE I SZCZEGÓLOWE)**

##### **Cele ogólne innowacji:**

- Rozwijanie u dzieci odpowiedzialności, samodzielności oraz umiejętności współpracy.
- Zorganizowanie procesu edukacyjnego wychodząc naprzeciw oczekiwaniom dzieci.

**Cele szczegółowe:****Dzieci:**

- rozwijanie inicjatywy i samodzielności - w działaniu i w myśleniu
- inspirowanie do poszukiwania najlepszych i najprostszych metod pracy
- kształtowanie poczucia odpowiedzialności za wykonanie podjętego działania
- wdrażanie do samodzielnego uczenia się dziecka
- dostosowanie tempa nauki do możliwości dziecka

**Nauczyciele:**

- stymulowanie dzieci do podejmowania inicjatywy poprzez dawanie impulsów oraz konkretnych przykładów
- uświadamianie dzieciom konieczności ponoszenia konsekwencji swoich czynów
- kształtowanie u dzieci poczucia odpowiedzialności za siebie i innych
- kształtowanie u dzieci wrażliwości moralnych i właściwych postaw społecznych

**Rodzice:**

- włączenie rodziców do jak najszerzej współpracy z nauczycielami poprzez, np. zdobywanie informacji na temat postępów dziecka, uczestnictwo w warsztatach, itp.
- wspieranie dziecka w drodze do stania się osobą odpowiedzialną, samodzielną, współpracującą.

**Przewidywane efekty wdrożenia innowacji:****Dziecko:**

- samodzielnie rozwiązuje problemy, w przypadku nierozwiązania problemu potrafi szukać pomocy, np. u kolegów, osoby dorosłej (nauczyciela)
- współpracując w zespole czuje się zobowiązane do wykonania powierzonych mu zadań (w ciągu tygodnia wyznaczane są zadania, które dziecko wykonuje według swojego planu, zgodnie z tablicą zadań)
- wyrabia w sobie umiejętność planowania czasu oraz poczucie odpowiedzialności, dokładności i systematyczności
- potrafi pracować z instrukcją

- podczas pracy w parach, zespołach, pracując „każdy z każdym”, uczą się empatii, koleżeństwa, umiejętnej współpracy
- dzieci wiedzą, że nie z każdym muszą się przyjaźnić, ale powinny umieć z każdym współpracować.

#### **Nauczyciel:**

- w sposób świadomy i celowy organizuje proces edukacji dzieci uwzględniając ich indywidualne możliwości
- motywuje dzieci do podejmowania działań i rozwoju swoich umiejętności, predyspozycji
- współpracuje z innymi nauczycielami doskonaląc swoje umiejętności, poszerzając wiedzę oraz warsztat pracy
- stale współpracuje z rodzicami, np. przekazując informacje na temat postępów dzieci, organizując warsztaty, itp.

#### **Rodzic:**

- nabywa umiejętność obdarzania dziecka zaufaniem, pozwala na większą niezależność, nie wyręcza dziecka
- aktywnie włącza się do współpracy z nauczycielami oraz przedszkolem
- zna założenia edukacji i wychowania według Koncepcji Planu Daltońskiego.

## **V. SPOSÓB REALIZACJI**

Institucja przedszkola jest etapem edukacyjnym, który zmienia się i rozwija szybciej niż pozostałe. Stawia, więc przed nami wyzwania gotowości do zmian wg powiedzenia „Czego Jaś się nie nauczy, tego Jan nie będzie umiał”. Zaproponowana przez nas innowacja ma na celu wprowadzenie nowych rozwiązań w zakresie metod pracy wychowawczo - dydaktycznej.

Innowacja została opracowana zgodnie z obowiązującą podstawą programową wychowania przedszkolnego dla przedszkoli, oddziałów przedszkolnych w szkołach podstawowych oraz innych form wychowania przedszkolnego.

#### **Program innowacji**

Nie istnieje jeden zdefiniowany model szkoły czy przedszkola daltońskiego, jednak wdrażanie planu daltońskiego opiera się na trzech fundamentalnych zasadach: odpowiedzialność, samodzielność i współpraca, które dopuszczają różne formy organizacji. Nie mamy wątpliwości, że te pojęcia są istotne dla każdego typu edukacji i nie ma rodzica czy nauczyciela, który nie oczekiwałby, że jego wychowankowie będą się kierować właśnie takimi wskazówkami życiowymi.

Zgodnie z założeniami edukacji daltońskiej podstawową rolę w procesie nauczania stanowi wizualizacja procesu edukacyjnego. Wizualizacja oparta jest na tablicach, na których przy pomocy kolorów lub piktogramów oznacza się między innymi: kolory dni tygodnia, rozkład zajęć, harmonogram i przebieg wykonania poszczególnych zadań, organizację pracy zespołowej itd. Wizualizacja pozwala dzieciom samodzielnie planować i monitorować efekty swojej pracy oraz lepiej zrozumieć i zapamiętać zasady obowiązujące w grupie.

Wdrażanie systemu edukacji według planu daltońskiego w przedszkolu może obejmować wszystkie grupy wiekowe począwszy od 3 – latków a kończąc na 6 – latkach. W młodszych grupach wiekowych, zgodnie z predyspozycjami dzieci wprowadza się tylko wybrane elementy planu daltońskiego. W grupach starszych wprowadzanie są wszystkie elementy wizualizacji.

## I

Pierwszym krokiem do wdrożenia planu daltońskiego jest wprowadzenie kolorów dnia. Kolory dni są z góry ustalone.

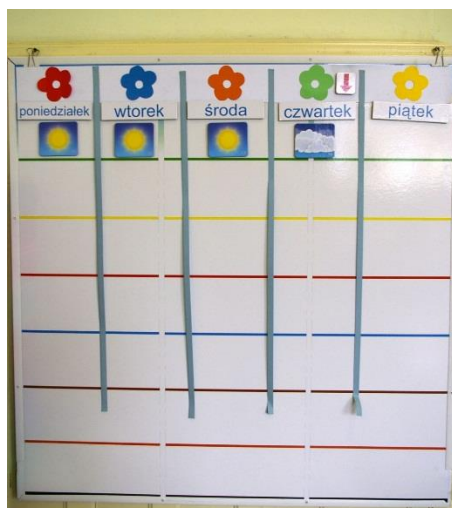


„Dzięki temu, że każdy dzień oznaczony jest kolorem, najmłodszy uczniowie mogą zdobywać umiejętność identyfikowania dni tygodnia, zanim jeszcze nauczą się rozpoznawać i/lub odczytywać nazwy dni tygodnia.”<sup>1</sup>

## II

Z kolorami dni tygodnia połączony jest kalendarz pogody, który stanowi kolejny element planu daltońskiego.

Zaznaczając każdego dnia aktualną pogodę uczyliśmy dzieci rozpoznawania zjawisk pogodowych, odczytywania informacji zapisanych za pomocą symboli oraz poszerzamy wiedzę dzieci z zakresu edukacji przyrodniczej.



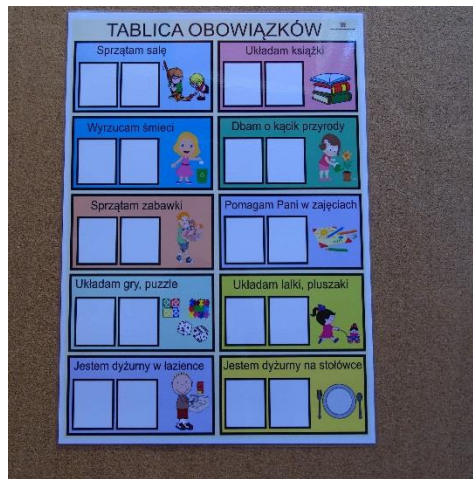
## III

Od dawna obserwujemy, że dzieci lubią pomagać, dlatego też na co dzień wprowadzamy wszelkiego rodzaju dyżury, poprzez pełnienie których dzieci stają się bardziej samodzielne i zorganizowane, są odpowiedzialne za powierzone im zadania, stają się gospodarzami swojej sali, wykonują zadania na rzecz grupy oraz odczuwają radość z dobrze wykonanego zadania.

---

<sup>1</sup> Roohner R., Wenke H.; wprowadzenie Śliwerski B.; *Pedagogika planu daltońskiego.*; wyd. SOR-MAN; Łódź 2011; str. 58





#### IV

Kolejnym punktem koncepcji planu daltońskiego są listy obecności dzieci. Po przyjeździe do przedszkola dzieci oznaczają swoją obecność na specjalnej tablicy obecności. W młodszych grupach wiekowych dzieci zaznaczają obecność pod swoim zdjęciem, w starszych potrafią odnaleźć zapis swojego imienia i nazwiska. Czynność ta daje dzieciom możliwość poznawania liter oraz przygotowuje do nauki czytania i pisania.



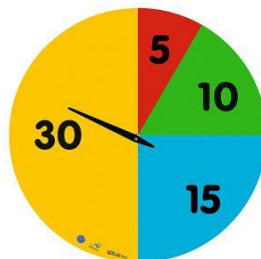
## V

„Każde dziecko, musi się czuć bezpiecznie w przedszkolu czy szkole, aby chciało tam chodzić. Między innymi przewidywalność daje takie bezpieczeństwo”.<sup>2</sup> Aby wyjść naprzeciw potrzebom dzieci przygotowujemy plany dnia. W młodszych grupach wiekowych plan dnia ma postać kolorowych ilustracji, w grupach starszych postać obrazkowo-wyrazową. Stosowanie planu dnia sprzyja poznawaniu stałego następstwa wydarzeń oraz pozwala dzieciom orientować się w czasie.



## VI

Istotnym elementem pojawiającym się w sali jest zegar daltoński, który wizualizuje czas. Spełnia on swoją rolę przy wyznaczaniu czasu na spożywanie posiłków, zabawę, sprzątanie, itp. Bardzo istotną rolę spełnia w czasie wolnym, kiedy dzieci mają czas na zabawę swobodną. Obserwując ruchy wskazówek widzą, że czas ten się kończy.



<sup>2</sup> Juljańska A.; Kwella M.; Szymańska K.; *Pomocnik nauczyciela. Sprawdzone pomysły na zmotywowanie i zorganizowanie Twojej klasy.*; wyd. SOR-MAN; Łódź 2011, str. 10

## VII

Kolejnym elementem koncepcji planu daltońskiego pozwalającym wdrożyć dzieci do samodzielności, odpowiedzialności i współpracy są zadania tygodniowe. „Tablica zadań jest środkiem pozwalającym na proste przedstawienie wizualne zadania do wykonania.”<sup>3</sup> Nauczyciel wybiera kilka różnych zadań w każdym tygodniu, z którymi dzieci zapoznają się w poniedziałki podczas porannego programu. W ciągu całego tygodnia dzieci wybierają zadanie z „tablicy zadań”. Mogą je zrealizować w wolnym, wybranym przez siebie czasie, po zajęciach, zabawach, które są realizowane z całą grupą. Na wykonanie zadań dziecko ma tydzień czasu. Po ukończeniu zadania dziecko pokazuje efekt nauczycielce i zaznacza na tablicy ukończenie swojego zadania, pracy na tablicy, wybierając w odpowiednim kolorze magnes symbolizujący dzień tygodnia, w którym zadanie zostało wykonane.



## VIII

Czasami zdarza się tak, że dzieci podczas pracy ponoszą emocje i rozmawiają zbyt głośno. Organizację czasu i rodzaju pracy dzieci ułatwia sygnalizator. Aby dzieci wiedziały czemu sygnalizator ma służyć, należy ustalić z nimi zasady jego działania. Umawiamy się, że podczas pracy indywidualnej – kolor czerwony – nikt ze sobą nie rozmawia, podczas pracy zespołowej – kolor żółty – można szeptać, a podczas zabawy – kolor zielony – dozwolone są rozmowy swobodne.<sup>4</sup>

<sup>3</sup> Roohner R., Wenke H.; wprowadzenie Śliwerski B.; *Pedagogika planu daltońskiego.*; wyd. SOR-MAN; Łódź 2011; str. 67

<sup>4</sup> Juljańska A.; Kwella M.; Szymańska K.; *Pomocnik nauczyciela. Sprawdzone pomysły na zmotywowanie i zorganizowanie Twojej klasy.*; wyd. SOR-MAN; Łódź 2011, str. 7



## IX

Jedną z trzech umiejętności, którą podczas realizacji koncepcji planu daltońskiego staramy się zaszczerpić wśród dzieci jest umiejętność współpracy. Współpraca natomiast oparta jest na komunikacji, w której skład wchodzi: wzajemne słuchanie, trzymanie się grupy, ciche mówienie, dzielenie się ze sobą wiedzą, życzliwe reagowanie na siebie, itp.<sup>5</sup>

Każdego tygodnia nauczyciel przygotowuje zadania do wykonania w parach lub zespołach. Pary zmieniają się na zasadzie „każdy z każdym”, co pozwoli dziecku na kontakt i lepsze poznanie kolegi / koleżanki. Dzieci mogą bawić się z przyjacielem / przyjaciółką, ale muszą nauczyć się również bawić z innymi bez wykluczania kogokolwiek.

Do oznaczania par idealnie nadają się przezroczyste breloczki, w których możemy umieścić, np. zdjęcia dzieci.



---

<sup>5</sup> Roohner R., Wenke H.; wprowadzenie Śliwerski B.; *Pedagogika planu daltońskiego.*; wyd. SOR-MAN; Łódź 2011; str. 44

## X

W naszym przedszkolu obchodzimy urodziny dzieci. Śpiewamy sto lat, składamy życzenia, częstujemy się zdrowymi przekąskami, przygotowujemy upominki. Zwyczaj ten przełożymy na edukację daltońską przygotowując kalendarz urodzin dzieci. Kalendarz ten wizualizował będzie poszczególne miesiące. Przy nazwach miesięcy zaznaczymy, które dzieci w danym miesiącu będą obchodziły swoje urodziny. W najstarszych grupach kalendarz ten pomoże utrwalić dzieciom nazwy oraz kolejność miesięcy.



## VI. EWALUACJA

1. Przygotowanie sprawozdania podsumowującego wdrażanie innowacji i przedstawienie na posiedzeniu Rady Pedagogicznej na koniec roku szkolnego 2017/2018.
2. Tygodniowa ocena własna dzieci związana z realizacją przydzielonych dyżurów i zadań własnych.
3. Ankieta skierowana do rodziców i nauczycieli dotycząca wprowadzonej innowacji.

## VII. BIBIOGRAFIA

1. Agata Juljińska, Marta Kwella, Kamila Szymańska „Pomocnik nauczyciela”.
2. Anna Sowińska, Robert Sowiński „Od nauczania do uczenia się”.
3. Roel Röhner, Hans Wenke „Pedagogika planu daltońskiego”; wprowadzenie prof. Bogusława Śliwerskiego.
4. Helen Parkhurst „Wyszkolenie według planu daltońskiego”.

5. [www.plandaltonski.pl](http://www.plandaltonski.pl)
6. [www.dalton.org.pl](http://www.dalton.org.pl)